

MÁTYÁS KIRÁLYLYÁ VÁLASZTÁSA.¹⁾

A népek lelkében forrongó új eszmék és vágyak, mikor a fejlődés természetes folyamatában megérelődtek, ellenállhatatlan hatalommal érvényesítik létjogukat; az erőszakos kezek, melyek útjukba akadályokat gördítenek, diadalukat siettetik. .

Így a budai vértanú, mely arra volt hivatva, hogy a Hunyadi-ház és a hozzá csatlakozó nemzeti aspiratiók ravatalát képezze: a visszaállított nemzeti királyságnak talapzatává lett.

Másfél század múlt el azóta, hogy a magyar uralkodóház utolsó koronás sarja sírba szállott.

Ettől kezdve idegen dynasztiák tagjai foglalták el Szent-István trónját. Kettőnek emlékezetét áldás környezte. Lajost nagy-nak nevezte el nemzetének hálája. De utódai nem voltak képesek az országot sem belviszályok zaklatásaitól, sem külső ellenség támadásaitól megóvni.

V. László Magyarországon kívül Csehország és Ausztria fölött is uralkodott, a német császárnak öccse volt, a lengyel királylyal sógorsági viszonyban állott. És mindezen nagy összeköttetésekből a magyar nemzetre nem háramlott haszon; ellenkezőleg az idegen gyámság következményei és a közös jogar alatt találkozó népek torzsalkodásai komoly veszélyeket támasztottak.

Ugyanazon időben egy hazafi, úgyszólván a maga erejével, megvédelmezi az országot, visszaveri ellenségeit, dicsőséget áraszt a magyar névre.

¹⁾ Felolvasatott a *Magyar Történelmi Társulat* f. évi január 26-án tartott ünnepélyes közgyűlésén s részletét képezi a fentebbi társulat «*Magyar Történelmi Életrajzok*» című gyűjteményében, ugyancsak a mai napon megjelenő Mátyás-életrajz első kötetének.

Ilyen helyzet természet szerű fejleménye gyanánt, gyökeret ver a nemzet minden rétegében azon felfogás, hogy a haza csak úgy várhat sorsában szerencsés fordulatot, ha ismét magyar fejedelmet fog uralni; sarjadzani kezd azon elhatározás, hogy V. László magtalan halála esetére, utódját a nemzet saját kebeléből fogja megválasztani.

A köznemesség tömege a nemzeti királyság eszményét Hunyadi Jánosban megtestesítve látta. Őt és fiait régtől fogva trónjelöltekül tekintette tisztelőinek rokonszenve és ellenségeinek gyűlölete.

A Cilleiek és Garaiak azért sugdoshatták a király fülébe, és iktathatták okiratba is, hogy a Hunyadiak a trónra vágnak; a rágalom nem nélkülözötte a valószínűség látszatát.

És így érthető, hogy Capistránói János látnoki szemei a rajta áhitattal csüggő ifjú Mátyás fején látták ragyogni a koronát. Nehány évtized múltával az udvarnál szájról-szájra járt azon elbeszélés — mely a mese hüvelyében a valóság magvait rejti — hogy János atya, a Hunyadi-család körében időzvéen, mindannyiszor mikor a két testvérrel együtt jelent meg, következetesen az ifjabbat tüntette ki azzal, hogy jobbára vette; és atyjoknak, ki e fölött meglepetését fejezé ki, azt a magyarázatot adta, hogy László rövid pályafutás után le fog tűnni, Mátyásra a királyi trónon dicsőséges uralkodás várakozik.¹⁾

Carvajal bíbornok is, Rómába küldött jelentéseiben, gyakorta szólott mind a nemzet körében észlelhető áramlatokról, mind pedig azon reményekről, melyeket ő maga is Mátyás egyéniségéhez csatol.²⁾ Mindezekből III. Calixtus pápa, mikor a Hunyadiak elleni merényletről tudomást nyert, éles látásával felismerte a jövőendő alakulások körvonalait. És az 1457-ik év folyamán ismételten hallottak

¹⁾ Bonfin elbeszélése. A ragúzai emlékbeszéd szerzője is megemlíti Capistránói János jóslatát.

²⁾ III. Calixtus 1458 február 10-ikén (tehát mielőtt Mátyás megválasztásának híre hozzá eljutott) írja, hogy gyakorta hallotta, hogy Mátyás jeles tulajdonságokkal ékeskedik és atyja nyomdokaiba készül lépni. (Theiner II. 308.) Ezen információkat bizonyára Carvajaltól kapta, ki utóbb gyakran mondogatta, hogy már a gyermek Mátyásban felismerte a fejedelemi lélek tulajdonságait. (Galeotti feljegyzése. XXIII. fejezet.)

ajkairól jóslatszerű nyilatkozatokat. «Mikor — írja ő maga — érte-
eültünk azon szerencsétlenségekről, melyeket az irígyek és vetély-
társak idéztek elő Krisztus harczoza dicsó házának megsemmisíté-
sére és meggyalázására . . . nemcsak magán társalgásban, hanem
ünnepélyes alkalmakkor is gyakorta megjósoltuk, hogy a csodákat
művelő, igazságos Isten kegyelméből, Krisztus dicsó hősének mélt-
atlanul üldözött háza meg fogja érni a felmagasztalás óráját, Hu-
nyadi Jánosnak érdemeiért el fogja venni a megillető jutalmat!»¹⁾

És valóban az idegen uralom meggyűlöltetésére nem lehet-
ett volna hatásosabb eljárást kigondolni, mint az volt, melyet a
nemzeti irány vezérferfiainak megbuktatása végett, a királyljal
követtettek tanácsosai. Valamint a Hunyadiak népszerűségének
élesztésére mi sem lehetett alkalmasabb, mint a részvét fuvallata.

Hunyadi János dicsó alakja még ragyogóbb fényben állott a
nemzet szemei előtt, mióta egyik fia, idegen zsarnok halálának
megboszulásáért, gyalázatos véget ért, a másik ártatlanul börtönbe
került, özvegye pedig az anyát és hitvest érhető legkegyetlenebb
fájdalmakat szenvedte.

A háladatlanlás ilyen példátlanul álló nyilatkozatai köz-
méltatlankodást idéztek föl. A Hunyadi-ház barátai érezték, hogy
a nemzet kötelessége: elégtételt szolgáltatni a holtak emlékének,
kárpótlást az élőknek. És a mikor V. László kimúltával a helyzet-
ben váratlan fordulat állott be: nyílt határozottsággal hirdették
trónjelöltnek Hunyadi Mátyást.

Szilágyi Erzsébet az anyai szív büszkeségével és rajongó sze-
retetével karolta föl a tervet. Áldozatkészségét, melyet ekkorig a
boszú műve igényelt, fokozott lelkesedéssel szentelte azon vállá-
latnak, mely fia fölmagasztalásával, elhűnyt szerettei emlékezeté-
nek a legfényesebb elégtételt volt megszerzendő.²⁾

A párt szervezésében és a támogatására szükséges fegyveres
erő gyarapításában, a vezérlő szerepet Szilágyi Mihály tartotta

¹⁾ Ezen jóslatairól szól a pápa 1458 ápril 14-ikén Carvajalhoz és Szécsi Déneshez, május 16-ikán Mátyáshoz és anyjához intézett leveleiben. Theiner. II. 309—17.

²⁾ Ullissis, a milánói hercegnek a császári udvarnál tartózkodó kö-
vete jelentésében említi, hogy Erzsébet nagy összegeket költött. Bonfin
is szól erről.

meg, ki erőszakos természete egész szenvedélyességével és kiolthatatlan boszúvágy által is ösztönöztetve, lépett öcsse érdekeinek szolgálatába.

Mint mérséklő elem állott oldala mellett Vitéz János, váradi püspök, ki az államférfiú higgadt fölfogását és a diplomata eszélyes taktikáját hozta segítségül.

A szeretet, erő és ész ezen frigye a nemzeti közszellem áramlatainak irányozásában biztos sikert ígért. Hathatós támogatásra számíthattak az egyház feje és magyarországi követe részéről, kiket a Hunyadiak iránt táplált személyes rokonszenv sugallatai mellett a szent szék nagy érdekeinek helyes felfogása is késztetett, hogy Magyarország függetlenségének és hatalmának szilárdításában közreműködjenek.

Ezalatt a magyar főpapok és főurak, kik V. László távolléte alatt az ország kormányát vezették, a királyválasztó országgyűlés kihirdetése ügyében tanácskozmányra gyűltek. Megjelentek: az esztergomi érsek, az egri, győri és boszniai püspökök; Garai László nádor, Újlaki Miklós és Rozgonyi János erdélyi vajdák, Perényi János tárnok, és mások; legnagyobb részök a Hunyadiak ellenségei. Abban állapodtak meg, hogy a trónüresedésnek hova hamarabb véget kell vetni. És deczember elsején szétküldötték a meghívó levelet, melyben az országgyűlést már a következő év első napjára hívták egybe.¹⁾

A sietést főleg azon számítás tette előttök ajánlatossá, hogy a Hunyadiaknak a további erőgyűjtésre sok idejük ne maradjon; és hogy a téli évszakban az utazás kényelmetlensége és költséges volta a Hunyadi-házhoz szító köznemesség nagy részét otthon fogja marasztalni.

Egyúttal ki akarták zárni az idegen trónkövetelők versenyét.

Erre nézve a körülmények azért is kedvezők valának, mert a külhatalmak között egy sem találkozott, ki igényeinek érvényesítésére elegendő erővel rendelkezett.

Ugyanis Frigyes császár, az elhunyt királynak fiágon legközelebbi vérrokona, habár az ország koronáját és több városát

¹⁾ Kaprinai. II. 113.

birta, teljesen el volt foglalva azon törekvése által, hogy az V. László által bírt osztrák hercegséget, Bécs városával, és Cillei Ulrik stiriai birtokait megszerezze.¹⁾

Kázmér lengyel királynak, ki mint Nagy Lajos unokája, I. Ulászló testvéröccse és V. László nővérének férje, tartott igényt a magyar trónra, — az ország rendei körében nem voltak összeköttetései és barátai.

V. László másik nővérének, Anna szász hercegnének föllépését, ki öccse halála után «Magyarország született királynője» címét vette föl,²⁾ — egyáltalán senki sem vette komolyan.

Mert abban, hogy a nemzet most a maga kebeléből válaszsza meg uralkodóját, a Hunyadi-ház barátaival egyetértenek ellenségei, kiknek körében Garai László és Újlaki Miklós kecsegtették magokat azon reménnyel, hogy sikerülni fog nekik saját személyök körül csoportosítani a választók többségét.

Garai László arra támaszkodhatott, hogy az ország első méltóságát foglalja el, melyet atyja és nagyatyja is viselt. E mellett előkelő családi összeköttetésekkel is dicsekedhetett. Anyja Cillei Anna volt; így Zsigmond királyt nagybátyjának, V. Lászlót unokaöccsének nevezhette. Neje pedig, Alexandra, a sziléziai hercegek családjából származott.

Újlaki Miklós nagy vagyonának és őseinek érdemein felül azon szolgálatokra hivatkozhatott, melyeket egy negyedszázadon át a törökök ellen viselt háborúban tett. Minélfogva Hunyadi János halála után egy ideig missiójának örökösét látták benne. Ő kétségkívül abban is reménykedett, hogy Podjebrád Györggyel sógorságban áll. És valóban a csehországi kormányzó lényeges

¹⁾ Frigyes 1457 december 22-ikén Soprony városához intézett levelében azon kérdésre, hogy a város követei a királyválasztó országgyűlésen mily állást foglaljanak el, kitérő választ ad. (Hazai Okmánytár. IV. 387.) De bár igényeivel a magyar trónra most nem lépett föl, ezeknek érvényesítését későbbre hagyta. Kiténik ez az udvaránál levő milánói követ 1458 február 18-ikán kelt jelentéséből, melyben (Mátyás megválasztatása után!) írja, hogy a császár minden áron Bécsset akarja megszerezni «perché spera, havendo Vienna, consequirá lo dominio de Ungaria et de Boemia». (A párisi nemzeti könyvtárban.)

²⁾ 1458 február 17-ikén kelt oklevele Palackynál. Fontes. XX. 126.

szolgálatokat tehetett neki, úgy befolyásával, melyet a Magyarországnak hatalmas cseh kapitányokra gyakorolt, mint az által, hogy Hunyadi Mátyást kezei között bírta.

Azonban Podjebrád szeméi előtt első sorban a saját érdeke lebegett. El volt tökéelve, hogy magát Csehország királyává fogja megválasztatni. Az éles látású politikus fölismerte, hogy céljának elérése lehetetlenné válik, ha a külföldi praetendensek egyike lép a magyar trónra, mert ekkor képessé lesz Csehországra is érvényesíteni ugyanazon alpra támaszkodó jogigényeit. Ellenben kiválóan előnyösnek mutatkozott azon alakulás, ha nemzeti király nyeri el a magyar koronát; a mely példa mérvadó lesz a csehországi rendekre is.

Egyszersmind régtől fogva be volt avatva a magyarországi közszellem titkaiba. És habár a legnagyobb ellentét választotta el őt, a hussziták vezérét, a kath. egyházhoz hően ragaszkodó Hunyadi Jánostól: ezzel — mint láttuk — benső viszonyt ápolt, mivel hatalmi állásuk közös alapon, a nemzet tömegeinek rokonszenven emelkedett. És Hunyadi László kivégeztetése után az udvari párt nyíltan emelhetette azt a vádat, hogy a király élete ellen szőtt állítólagos összeesküvésnek részese Podjebrád is, kinek a prágai országgyűlésen igazolnia kellett magát.¹⁾

Nem volt előtte titok, hogy a magyar trónjelöltek sorában a királyválasztásnál többségre csakis Hunyadi Mátyás számíthat, és egyúttal az is, hogy ennek pártjától ő a legőszintébb támogatást várhatja.

Ennek következtében a szerencse legkivételesebb kedvezésének tekinthette azt a véletlent, mely a magyar trónjelöltet, épen az eldöntő pillanatban, kezeibe szolgáltatta. Nem is késett értékesíteni a jó alkalmat. Mátyásnak kijelentette, hogy kész őt a trón elnyerésében támogatni, vele szoros szövetségre lépni, melynek megszilárdítására leánya, Katalin grófnő, kezét ajánlotta föl neki.

Mátyás, a mint az ő trónra emelése szóba hozatott, legkevesbbé sem volt meglepetve. Azon jóslatot, hogy egykor Magyarország uralkodója lesz, nem egyszer hallotta őszinte jóakarók, s még gyakrabban közönséges hízelgők ajkairól. Most tehát a sors-

¹⁾ Palackyi. v. A. 414.

nak páratlanúl álló fordulata, mely őt a börtönből a trónra készült emelni, nem zavarta meg lelke egyensúlyát. Az ifjúkor könnyű felfogásához a hivatottság érzése csatlakozott. A trón csillogó fénye és nagy missiója egyaránt megragadta. Király akart lenni.

Ezen czél elérésére minden eszközt felhasznált. Az ég hatalmaihoz fordult imáival. És megemlékezvén a rokonszenvről, melyet Capisztrán János részéről tapasztalt, most az ő halála után fogadalmakat tett — bizonyosan a Szent-Ferencz-rend javára — azon esetre, ha az ő közbenjárása a trónra segíti.¹⁾

Együttal, fölismervén Podjebrád szövetségének, mind most a királyválasztásnál, mind később a német császárral előreláthatólag keletkező összeütközések esetén, nagy értékét: hálásan fogadta az általa nyújtott baráti jobbot, és ígéretet tett, hogy nőül veszi leányát, kit azonnal el is jegyzett.

Be nem várva anyjának és nagybátyjának, jóakaróinak és híveinek hozzájárulását, függetlenül és önállóan határozta el magát ezen fontos lépésre, mely önérzetének és érettségének első nagy nyilatkozása volt.²⁾

Néhány nappal ez után érkezett Prágába Vitéz János váradi püspök, Hunyadi Jánosné és Szilágyi Mihály megbízásából, hogy Mátyás szabadon bocsátását kieszközölje. Kétségkívül a legszivezebb fogadtatásban részesült. — De Mátyás kiadatását nem érte el. Podjebrád tetemes váltságdíjat is igényelt, és súlyt helyezett rá, hogy Mátyás az ő megválasztatásáig nála maradjon.

Vitéz a váltságdíj összegére nézve nem tett nehézséget, megajánlotta az 50,000 arany forintot. És tapasztalván az érdekek solidaritásán alapuló őszinte jóakaratot, melyet Mátyás iránt

¹⁾ Ujlaki Miklós fentebb idézett levele.

²⁾ Hogy ezen elhatározása mindjárt V. László halála után történt, kitünik abból a körülményből, hogy december elején már Bécsben is köz tudomásra jutott Mátyás eljegyzése. Leubing prépost 1457 december 17-ikén Vilmos szász hercegnek írja: «Es ist eine gemeine Rede hie, dass der Huniad Mattisz, der gefangen gelegen hat zu Wienne, den andern Tag, als der Kunig verschiden ist, von dem Jörzig (Podjebrad) zu Prag zirlich ingefurt werden sei und Ime seine Tochter zu der Eee gegeben habe». Palacky. Geschichte IV. B. 21. — Hogy Mátyás anyja és nagybátyja más házasságot terveztek számára, alább fogjuk látni.

Podjebrád tanúsít, — úgy látszik — jobbnak látta a hradsini udvarnál hagyni a trónjelöltet, mint a választási mozgalmak idején hozni őt Magyarországra, hol útközben vetélytársainak hatalmába kerülhetett.

Ellenben ígéretet vett Podjebrádtól, hogy befolyását sógoránál, Újlaki Miklósnál, Mátyás javára fogja érvényesíteni.¹⁾

Igy tehát a Hunyadi-párttal most csak Garai László állott szemben. A nádornak jól szervezett pártja volt, melynek élén Miklós pécsi püspök és Lindvai Bánfi Pál, királyi főudvarmester állottak. Számos előkelő főúr, mint a Gersei Pethők, Szamszédvári Henning, Thuróczy Benedek, Buzlai László, Saskői Korlát Péter csoportosultak körüle.²⁾

Azonban ennek daczára, meg kellett győződnie arról, hogy a Mátyás érdekében megindult nagy mozgalommal szemben győzelemre nem számíthat. Az lett tehát óhajta, hogy ha már el nem foglalhatja a trónt, legalább leánya oszsa meg azt a leendő királylyal. Hajlandóságot mutatott a Hunyadiakhoz való csatlakozásra. Közbenjárók mentek az özvegyhez, a ki elnémította szívének felgerjedését, és életben maradt fia javára kész volt elhúnyt fia halálának főokozójával kiengesztelődni, sőt a rokonság szoros viszonyát létesíteni vele.

Miután a nehézségek elhárítottak és az egyezés föltételei

¹⁾ Vitéz küldetéséről Prágába Bonfin röviden tesz említést. A pápa (elkésve) 1458 febrár 9-ikén meghagyja Carvajalnak, hogy Mátyás kiszabadítása érdekében működjék, és vegye igénybe a váradi és váci püspököket «qui sua sponte ad hoc satis, ut intelleximus, animati sunt». (Theiner. II. 308.) — Palacky elmondja, hogy Vitéz december 13-ikán érkezett Prágába; de nem jelezi a forrást, melyből az adatot merítette. — A váltásdíj összege iránt eltérők az adatok; leghitelesebb Aeneas Sylvius egykorú feljegyzése. (Epistola 323.) Hogy Podjebrád befolyását Ujlakira és Giskrára érvényesítette, későbbi, alább idézendő okiratokból tudjuk. Mátyás 1458 február 8-iki alább idézendő oklevelében halásan emeli ki Podjebrád jó szolgálatait. És Vilmos szász herczeg 1458 ápril 11-ikén a pápának panaszolja, hogy Podjebrád volt, a ki Mátyást «in Regem Hungariæ de facto duntaxat erigi fecit et procuravit».

²⁾ Ezek az alább idézendő 1458 január 12-iki okiratban fordulnak elő. Itt ilyen kifejezések használtak: «cunctosque alios partem Palatini tenentes» — «de adherentibus et partem Palatini tenentibus».

tisztába hozattak, személyes összejövetel határozottatott el. Szeged jelöltetett ki találkozási helyül. Hunyadi János özvegye és Szilágyi Mihály Temesvárról, Garai László és neje, Alexandra hercegnő, Budáról jöttek ide. Január 12-ikén kötötték meg az egyezséget.

A nádor és neje ígéri, hogy hathatósan közre fognak működni Hunyadi Mátyás kiszabadításában és királylyá megválasztásában; mindazok ellen, kik mást akarnának megválasztani, legyenek hazafiak vagy idegenek, egész erejükkel es minden hatalmukkal fognak föllépni.

Viszont Hunyadi Jánosné és Szilágyi Mihály kinyilatkoztatják, hogy a nádorral, nejével és párthíveivel örök békét, felbont-hatatlan szövetséget kötnek; a tőlök bármily időben, különösen Hunyadi László halálával szenvedett sérelmekre és bántalmakra a feledés fátyolát borítják. Egyszersmind «keresztény hitökre, becületökre» ígéri, hogy Mátyás hitves társul veszi a nádor leányát, Annát; a nádort és nejét szülei gyanánt fogja tisztelni; a nádort összes hivatalainak, várainak és uradalmainak birtokában meg fogja tartani és oltalmazni. Kötelezik magokat, hogy Mátyást csak akkor fogják Magyarország kormányára és örökségének birtokolására bocsátani, ha előbb a nádor leányával tényleg házasságra lépett.

A négy szerződő az evangéliumra tett esküvel erősítette meg az egyezséget; és megállapította, hogy mihelyt alkalom nyílik, a szent szék legatusa és az ország primása előtt az esküt meg fogja újítani.¹⁾

És ezzel a Hunyadiak elnyerték azon megnyugtató biztosságot, hogy a királyválasztó országgyűlésen céljukat fogják érni.

A január első napjára egybehívott országgyűlés csak három héttel később kezdette meg tárgyalásait.

A régi udvari párt fejei: Szécsi Dénes primás, Garai László nádor, Újlaki Miklós erdélyi vajda, és barátaik idejekorán megjelentek Budavárában. De miután Garai a Hunyadiak által meg volt nyerve, és a főrendek között mind többeket magával vont; miután

¹⁾ Az egyezségről 1458 január 12-ikén kelt oklevelet, melybe az eskü egész szövege föl van véve, közli Teleki X. 565—9.

továbbá mind a fővárosban mind az ország számos vidékén a Hunyadi-ház javára megindult mozgalom napról-napra nagyobb mérvet öltött: senki sem gondolhatott arra, hogy Szilágyi Mihály és barátai megjelenése előtt napirendre tűzessék a királyválasztás ügye. Türelmesen várakoztak érkezésére.¹⁾

Ezalatt a köznemesség, a pártvezérek sürgetése és a választás korszakalkotó jelentőségének sejtelve által késztetve, tömegesen gyűlt a Rákosra, hol máglyák körül tanyázva, nem csekély önmegtagadással viselte a téli évszakkal járó kényelmetlenséget.

Végre január 20-án megjött Szilágyi Mihály, tizenötezer jól felszerelt fegyveressel. Kíséretében voltak: Székely Tamás vránai perjel, Rozgonyi Sebestyén, Kanizsai László, Szentmiklósi Pongrácz; valamint az erdélyi nemesség tömegei.²⁾

Szilágyi értesülvén, hogy azon hír kezd elterjedni, mintha önmagát akarná megválasztatni, és a rendelkezésére álló sereggel erőszakos államcsinyt tervezne: sietett megnyugtani az ország rendeit.

Mind az urak, mind a nemesség körébe küldötteket bocsátott. «Nem azért jött fegyveres erő kíséretében — üzené általok — hogy zavart támaszson, hanem az ország becsületének megóvása és saját személyének biztonsága végett. Senki se higgye el, hogy ő saját magát akarja királylyá megválasztatni. Erre nem tartja magát méltónak. *De igenis óhajtja a magyar faj becsülete érdekében, hogy magyar ember emeltessék a trónra.* Ha ez megtörténik, ígéri, hogy addig fel nem oszlatja haderejét, míg a szent koronát visszaszerzi és az ország elvesztett melléktartományait visszacsatolja.»³⁾

¹⁾ Ezt említi Thomasi január 23-iki jelentésében.

²⁾ Thomasi január 23-iki jelentése és Turóczy elbeszélése. (Téved tehát Bonfin, és megbízhatatlanságát elárulja, mikor Szilágyi megérkezését és Mátyás megválasztatását február 10-re teszi). Aeneas Sylvius 1458-ban írt Európa című munkájában Szilágyi seregének számát húsz ezerre, későbbi Commentárjaiban tizennégy ezerre becsüli. Bonfin 2000-ről, Dlugoss 5000-ről szól. Thomasi jelentését tekinthetjük a leghitelesebbnek.

³⁾ Ezen nagy jelentőségű nyilatkozatot fölveszi a velencei követ, 1458 január 23-iki jelentésébe. «Mando immediate el prefato Signor Silag-miál alla congregatione de baroni et gentilhomini a dirli: Come l'era venuto non per far alcuna novità, ma per honor del regno de Hungaria et

Ezen nyilatkozat a köznemesség soraiban hatalmas vizsgálóra talált. És a velencei köztársaság budai követének figyelmét el nem kerülte, hogy ettől fogva az igénytelen köznemesek «emelt fővel» büszke önértet kifejezésével jártak-keltek, Mátyás éltetve,¹⁾ kinek jelöltségében az idegen uralom régi korszakának megszüntét, egy új korszak megnyíltát üdvözölték.

És a lengyel követ, ki azon megbizással jött, hogy uralkodójának igényeit előterjeszse és érvényesíteni törekedjék; lemondván a siker minden reményéről, kísérletet sem tett, hogy megbízásában eljárjon.²⁾

Azonban a főrendek között találkoztak többen, kik haboztak meghajolni a nemzeti közvélemény hatalmas elött; főleg azok, kik Hunyadi László kivégeztetésére befolyást gyakoroltak, és Mátyás boszújától féltek; nem bízván a nevében tett ígéretek erejében.

Szilágyi Mihály mindent megtett, hogy aggodalmaikat megszüntesse.

Január 22-ikén megjelent a főrendek gyűlekezetében, és így szólott:

«Nem azért jelent meg fegyveres had kíséretében, hogy erőszakot gyakoroljon, hanem azért, hogy másokat akadályozzon meg a szabad választás korlátozásában. Mindazáltal, mint az ország rendének egyike, figyelmeztetni kívánja honfitársait: emlékezzenek meg Hunyadi János érdemeiről, ki egyedül maga háritotta el Magyarországtól a törökök támadásait, a nemzetre dicsőséget árasztó fényes győzelmeket vívott ki, és mindezekért háladatlan-ságot aratott. Most az ő emlékezetének megdicsőítésére alkalom nyílik, ha az általa megmentett ország trónjára fiát emelik. Ne en-

per segurtá de la testa sua; et che alcuno non se credesse che el volesse farse Re, perche'l non se reputava degno; ma bene diceva che per honor de la lengva hungara facendosse Re hungaro lofferiva mai non lassar dicte gente se prima non hará la corona ne le mano et etiam se offeriva redintegrar i membri perduti di questo regno». A kiadatlan jelentés egykorú másolata a milánói állami levéltárban.

¹⁾ Az idézett jelentésben emeli ki ezt.

²⁾ Dlugoss említi a követ Budára érkezését, meg is nevezi őt. De a velencei követ jelentéseiben nem vett tudomást róla, mi kétségtelenné teszi azt, hogy az actiót meg sem indította.

gedjék, hogy idegen viselje ezentúl a koronát. Mindenkit biztosít a felől, hogy azoknak, kik Hunyadi László ellen ármánykodtak, őszintén megbocsát. Mert ő csak az ország javát tartja szem előtt. Es ezért, ha az urak ismernek valakit, a kinek megválasztása nagyobb előnyököt ígér az országnak, ám nevezzék meg, és mi sem gátolja megválasztatását!»¹⁾

Szilágyi egyúttal minden egyesnek, a ki óhajtotta, biztosító okiratokat állított ki, a maga, nővére és öcsese nevében; esküvel erősített ígéretek telt, hogy Mátyás nem csak boszút állani nem fog házának ellenségein, hanem a királyi kegyelmesség tényeivel fogja azoknak a jövőben hűséges ragaszkodását jutalmazni.²⁾

Ezalatt Carvajal bíbornok is buzgón működött közre a megnyugtató és kiengesztelő művében. Legjelentékenyebb vívmánya az volt, hogy Szécsi Dénest, ki állásánál és családi összeköttetéseinél fogva egyaránt nagy tekintélyben állott, a Hunyadi-ház ügyének megnyerte.³⁾ És január 23-án azon örömben részesült, hogy a főurak, kik ekkorig mint balálos ellenségek állottak egymással szemben, az ő miséjén megjelentek, és ennek végeztével ünnepélyes kézzorítással nyilvánították előtte kiengesztelődsüket, mire szíve mélyéből adta rájuk áldását.

Ezen szertartás után, ősi szokás szerint, áldomás következett. Ennek vígságai közepett eltűntek a válaszfalak, melyek éveken át két ellenséges táborra osztották az ország legelőkelőbb férfait.⁴⁾

¹⁾ Ezen beszédet, ilyen kivonatban, Aeneas Sylvius közli «De Europa» I. fejezetében. És mivel az egykorú följegyzés alapjául bizonyára Carvajal jelentése szolgált, hitelesnek fogadhatjuk el azt. Ellenben a Bonfin és Ranzan által Szilágyi Mihály ajkaira adott ékes beszédek a nevezett történetírók compositiói.

²⁾ Egy ilyen, 1458 január 23-ikán kelt biztosító irat Kaprinainál. II. 118.

³⁾ A pápa Szécsibez 1458 márczius 14-dikén intézett iratában elismerését fejezi ki azon buzgalomért, melyet a választásnál, az egyetértés helyreállítása ügyében kifejtett. Theiner II. 311.

⁴⁾ Thomasi 1458 január 23-ikán jelenti: «Heri el prefato Silagini al se reconcilió cum quelli Signorie baroni che se attrovarono al caso del Conte Ladislao. Et hoi dicta una solemne messa hanno mangiato insieme». — A pápa 1458 márczius 14-én Carvajalhoz írt levelében említi:

A főrendek lakomáján, a Rákos mezején és Pest utczáin felhangzó üdvkiáltások egyértelműsége Mátyás megválasztatását bevégezett tény gyanánt tüntették föl.

Csak a formaszerű kihirdetés volt hátra.

A főpapok és főrendek Budavárában jöttek össze. Megállapodásukat, a Rákoson egybegyűlt köznemességhez, tárgyalás és hozzájárulás végett, küldöttség volt megviendő.

De a köznemesség lázas izgatottságában nem bírta a távolban bevárni az üzenetet. Kora reggeltől fogva betöltötte Pest utczáit. Fölkereste a templomokat, melyeknek egy részében még hő imákat küldöttek az éghez, a választás szerencsés kimenetelért; másik részében már hálát adtak Istennek azért, hogy meghallgatta a nemzet óhajtásait. Majd a keményen befagyott Duna jégpáncélján foglaltak állást. Türelmetlenül várták, hogy a várból lehangozzék a név, melynek minden remény teljesülését biztosító varázshatalmat tulajdonítottak.

Főnt ezalatt hosszúra nyúltak a tanácskozások; mert a királyi szék betöltésével kapcsolatos több fontos kérdést kellett elintézni. A köznemesség félreértette a késedelmet. Aggodalom szállhatta meg, hogy a megválasztandó személy iránt mutatkozik nézeteltérés. A türelmetlenség és izgalom nőttön-nőtt. Mind sűrűbben és erőteljesebben emelkedtek a különböző csoportokból a kiáltások, melyek a királyt éltették.

«Intelleximus reconciliatos inter se esse Primates istius Regni . . . impensa opera et singulari industria . . . Cardinalis Strigoniensis et Tua . . . Te itaque . . . plurimum in Domino commendamus, qui pacem Primatum premissorum benedicere, eamque per dexterarum conjunctionem, adhibitis solemnitatibus divinorum, stabilire ac sancire studuisti». (Theiner II. 309.)

Ezek után állíthatjuk, hogy Thuróczi és Bonfin nem adják elő híven a választást megelőző eseményeket. Azt írják, hogy több napon át eredménytelenül folytak a tanácskozások; hogy a nádor késleltette a választást, az idegen trónkövetelők követeknek meghallgatását sürgetvén. Aeneas Sylvius, Bonfin, Dlugoss és Ebendorfer azon elbeszélése, a mely szerint Szilágyi Mihály akasztófákat, vérpadokat állított föl, fenyegető rendeleteket bocsátott ki, szintén ellentétben áll egyéb teljes hitelt érdemlő adatokkal, melyekhez csatolhatjuk Carvajalnak 1459 tavaszán Frigyes császár előtt tett (alább említendő) nyilatkozatát. Azt, hogy ilyeneket Bonfin irt, csak úgy magyarázhatjuk meg, hogy ezen részeket később, Ulászló udvaránál írta, mikor Mátyás fényes emlékéét elhomályosítani iparkodtak.

A főrendek sietve befejezték tárgyalásaikat. Kihirdették egyhangú megállapodásukat, hogy Hunyadi János fiát, Mátyást, kívánják és ajánlják királyul.

Negyvenezer ajakról felhangzó «Éljen Mátyás király!» a nemzeti akarat által szentesített törvény erejét kölcsönözte az indítványnak.¹⁾

Miként néha hirtelen lecsillapodik a dühöngő zivatar, a tornyosuló hullámhegyek helyét enyhén fodrozott vízlepel foglalja el, és a sötét fellegek közül derülten bocsátja le sugarait a nap: színűgy történt Magyarországon. A legnemesebbek életére törő párt-szenvedély nyomaiba testvéri egyetértés látszott lépni.²⁾

A választás híret az ország minden részébe sebes futárok vitték meg. Mindenütt a lekesedés nyilatkozatait idézték föl;

Nem egy párt győzött, nem egy család magasztaltatott föl; a magyar nemzet ülte diadalát. És ez annál jelentőségteljesebb vala, mert a megelőző küzdelem heve a magyar állameszme és törzséből friss hajtást fakasztott: a *magyar faj*, a *magyar nemzeti-ség*, a *magyar nyelv* eszméiben, melyek ötödfél század után legelőször most találnak nyílt kifejezést egy zord harczosnak, Szilágyi Mihálynak, ajkain, mikor nemzete képviselőihez szól; és azon levelek lapjain, melyeket az ő nevével a legműveltebb magyar főpap, Vitéz János püspök, a győzelem mámorában intéz az ország rendeihez és a külső hatalmasságokhoz:

«Nem kételkedünk — így szól az erdélyiekhez — itt levő

¹⁾ A fennmaradt egykorú történeti emlékek összevetése alapján készült a fentebbi elbeszélés. — 40,000 ember jelenlétéről szól Thomasi még aznap írt tudósításában, (Diplom. Emlékek. 1. 3.) és Aeneas Sylvius néhány hónappal utóbb írt művében. Ez utóbbi kiemeli, hogy a köznemesség a Duna jegén gyűlt egybe. Egy századdal később Oláh Miklós írja, hogy Mátyás a Duna jegén választatott meg.

Régi Magyar Költők Tára. I. 23 és 283.

²⁾ Hogy egyhangulag és minden nehézség nélkül történt Mátyás megválasztatása, az egykorú emlékek hosszú sorozata hangsúlyozva emeli ki. Így Thomasi január 24-ikén, Szilágyi Mihály ugyanezen napon és január 30-ikán, egy zarai és egy spalatói levél február 22-én, Mátyás király ápril 14-ikén. — És Dlugoss is, bár tollát gyűlölet vezérlé: «Pronis atque concordibus votis» történt a választás — úgy mond — «quod raro apud illum gentem contigisse quis meminereit».

követeitek csakhamar értesíteni fognak a felől, hogy az egész magyar nemzetnek (*gentis hungare*), melynek ti is a vér erejénél fogva tagjai vagytok, legnagyobb előnyére és örök dicsőségére, Magyarország összes főpapjai, zászlósbírói, főrendei és nemesei, a Ti követeiteknek is lelkes hozzájárulásával, ... az isteni kegyelmesség sugallatára, tekintetes és nagyságos Mátyás urat, néhai Hunyadi János kormányzó és beszterczei gróf úr fiát, a mi szeretett öcsénket, egyértelmű akarattal megválasztották. Mivel pedig követeiteket az ország fontos ügyeinek tárgyalása itt visszatartja, nehogy ezen nagy öröm és közvégség hírére elkésve kapjátok, jelen levelünk előmutatóját, nemes Sárkány Mihályt, küldjük, ki a legnagyobb sebességgel megy hozzátok és mindent bőségesen elő fog adni. Ti a fenséges Mátyás urat a Ti körötökben születni, házi isteneitek között nevelkedni és felserdülni láttátok, így tehát inkább mint mások ünnömjongva a magatokénak nevezhetitek. Nyissátok meg most a közvégség forrásait, örvendjétek, vígadjatok, ünnömjongjatok, és adjatok hálát a jóságos nagy Istennek a Ti országéretetek illetően felmagasztalásáért, valamint azon diszért és üdvösségért, melyben *a magyar nemzet* (*gentis hungare*) részesült! »¹⁾

És a Milánó fejedelméhez intézett levélben hangsúlyozza, hogy «Isten csodás kegyelmességével, a különféle viszontagságok által megzavart Magyarországra vetvén irgalmas tekintetét, legújabbban úgy ezen országnak, mint egyszersmind a *mi magyar nemzetünknek* (*Regni hujus pariterque gentis nostre Hungarice*) rég letűnt boldogságát visszaállította». Azon biztos reményét fejezi ki, hogy a fejedelem, ki «*ezen ország és nemzetünk iránt*» (*huic Regno nationisque nostre*) nagy rokonszenvet és jóakaratot tanúsított, osztozni fog örömeinkben.²⁾

Így, mint a magyar fajnak az idegen befolyással szemben kivívott győzelmet értelmezték Németországban a királyválasztás tényét, melynek horderejét leghívebben tüntetik föl az alaptalan, de jellemző hírek, melyek a félelem és gyűlölet hatása alatt megszülettek. A németújhegyi császári udvarnál azon nyilatkozatot adták Mátyás anyjának ajkaira, hogy «egy esztendő eltelte előtt,

¹⁾ Az 1458 január 24-ikén kelt írat Telekinél. X. 572.

²⁾ Az 1458 január 30-ikán kelt írat Diplomatiái Emlékek. I. 4.

annyi németnek vérét fogja ontani, hogy térdig gázolhatnak benne a lovak». Mátyást ugyanott valóságos szörnyeteg gyanánt állították elő; és azt jóstolták, hogy ha életben marad, a legrosszabb ember, a legkegyetlenebb uralkodó válik belőle.¹⁾

Ellenben a magas világnézet, a rokonszenv és kegyelet álláspontjáról ítélték meg Rómában Mátyás megválasztását. Ennek hírért elragadtatással fogadták, melynek ékesszóló tolmácsait bírjuk III. Calixtus pápa leveleinek egész sorozatában. Legfellengzőbb és egyúttal valóban történeti értékű a Mátyáshoz intézett iratnak tartalma, mely a látnoki clairvoyance meglepő nyilatkozatait tünteti föl.

«Midőn épen — írja a pápa egyebek között — a török zsarnok fenyegető készülétei és a keresztény fejedelmek vésteljes hanyagsága a legnagyobb aggodalommal töltötte el lelkünket; feltűnt azon szerencsés nap, melyen magyar királylány megválasztásáról tudósítatánk. Hogy ez be fog következni, előre megjósoltuk, erősen hittük. Mert nem lehetett föltennünk, hogy az igazságos Isten, a kiért és a kinek híveiért boldog emlékezetű atyád dicsőben és vitézül harczolt, ennek házáat a viszontagságok súlya alatt elmerülni engedje.

«Megválasztatásod hírére szívünket oly vígság és meglegedés szállotta meg, hogy soká haboztunk, mily szavakkal fejezzük ki méltó módon érzelmeinket, melyeknek tolmácsolására a nyelv elégtelen . . . Mert a mi örömünk annál inkább fölülmúlja a másokét, mennél fájdalmasabbak voltak aggodalmaink fulánkjai, és mennél inkább bízunk Istenben, hogy lelkünk titkos sejtelmét valószínű fogja . . . Fenséged felmagasztaltatásában imádságaink és könynyeink gyümölcsét látjuk.²⁾ Fenséged személyében pedig Isten emberét ismerjük föl, kit nemcsak Magyarországnak, hanem az egész keresztény világnak küldött, és azért emelt virágzó korában trónra,

¹⁾ Milánó németújhelyi követe 1458 február 18-ikán írja: «Dicese qua che la matre . . . menaza forte ad Tedeschi, dicendo che non sará uno anno chel fará correre tanto sangve de Tedeschi per terra, che li cavalli li anderanno dentro a meza gamba». És Mátyásról így szól: «Dicono . . . chel ha una brutta cera de homo et chel ha uno male sangve et chel sel vive el saria el pégiore — homo et piú crudele che havesse mai queste parte» (Eredetije a párisi nemzeti könyvtárban.)

hogy a belső viszályok leküzdése után a mohamedán felekezet kiirtására czélzó dicsteljes küzdelemnek szentelhesse erejét.

«Mivel pedig ezen vállalat létesítéseért lelkünk kimondhatatlanul hevül, . . . mindenki elgondolhatja, milyen nagy örömről mikor Téged, annyi jeles tulajdonság birtokosát, oly szép remények zálogát, a legalkalmasabb időpontban küld az ég, a kereszténység javára.

«Felidézve atyádnak, Krisztus győzhetetlen atlétájának, örök dicsőséggel környezett emlékezetét, azon meggyőződést tápláljuk, hogy az ő gyászos halála után Magyarország Benned újabb támaszpontot nyert, melynek szilárdságát növeli az, hogy előtted áll atyád dicsőségének példája. Ezt biztos hitünk szerint Te nemcsak el fogod érni, hanem minden igyekezettel meg fogod haladni . . .

«Mindezeknél fogva Fenségednek, saját magunknak és az egész kereszténységnek szerencsét kívánunk. Egyúttal buzdítunk, hogy az igaz hit védelmét és a hitetlenek kiirtásának vállalatát azon buzgalommal karold föl, melyet Tőled meg lehet várni, mint a kit Istennek mintegy különös rendelkezése úgy teremtett, hogy az egész kereszténység Beléd helyezhesse bizodalját.

«Erős meggyőződésünk az, hogy Fenséged a halhatatlan Isten kegyelme által vezérelve, a mily szerencsével emelkedett ifjú korában azon hatalmas ország trónjára, oly sikerrel fog a hit ellenségeinek megsemmisítésére és az örök dicsőség elnyerésére működni!»¹⁾

Még ugyanazon napon, melyen Mátyás királylyá kikiáltatott, Szilágyi Mihály az ország kormányzójává választatott meg, oly módon, hogy öt esztendeig viselje e tisztet.²⁾

¹⁾ Az 1458 márczius 14-ikén kelt bréve Theinernél II. 312. Ugyanazon napon ír gratuláló leveleket Carvajalnak, Szécsi Dénesnek, Szilágyi Mihálynak és Magyarország főrendeinek. 309—317.

²⁾ A király és a kormányzó megválasztásáról alkotott törvény szövegét nem ismerjük. A fenmaradt országgyűlési törvénykönyv erről említést sem tesz. Thomasi január 24-ikén jelenti, hogy a királyválasztás után «per la gioventú del qual, per esser ancor in Boemia e non in libertá, hanno eletto el Governator». — Ugyanezen napon Szilágyi Mihály «nomine et in persona . . . electi regis Gubernator in Regno Hungarie constitutus» czímet veszi föl. (Teleki X. 571.) Hogy öt esztendőre választatott

Határoztatott, hogy országos követségek fognak menni Podjebrád Györgyhez a király szabadonbocsátásának és Fridrik császárhoz a szent korona visszaadásának kieszközlése végett; és erre a mennyiben békés úton nem lehetne őket rávenni, fegyver hatalmával fognak kényszeríttetni.¹⁾

Podjebrád irányában erőszakos eszközök alkalmazása nem volt szükséges. A cseh kormányzó üzenetet küldött, hogy Mátyást ünnepélyes módon maga fogja az ország határaihoz kísélni; február 5-ikét tűzte ki az országos küldöttségnek a találkozásra, melynek a Morva folyó partján, Strasznicz határvárosban kellett megtörténni.²⁾

Szilágyi Mihály vezette a küldöttséget. Vitéz János váradi, Szilassi Vincze váci püspök, Rozgonyi János erdélyi vajda, Rozgonyi Sebestyén főlovászmester, Ország Mihály főajtónálló, Bátori István főasztalnok voltak legelőkelőbb tagjai. Hunyadi Jánosné is hozzájuk csatlakozott, türelmetlenül várván a pillanatot, mikor keblére ölelheti gyermekét. Fényesen fölszerelt fegyveresek csapatai kísérték őket.³⁾

Podjebrád György, előkelő cseh urak és díszes dandár kíséretében, a kitzüött napon a straszniczi várba hozta Mátyást.⁴⁾

Amint az első találkozáskor az ő daliás alakja feltűnt, a magyarok zajos örömkialtásai fogadták. Vitéz János tartotta az üdvözlő beszédet. Az ifjú király latin nyelven válaszolt. De ékes szavainál mélyebb lehetett hatása a zokogásnak, mely beszédét félbeszakítá, mikor a megindulás erőt vett rajta.⁵⁾

A viszontlátás ünnepélyes óráját komoly tanácskozások követték, melyek több napot vettek igénybe.

meg, Bonfin nyomán tudjuk. Ilyen fontos tényről bizonyosan jól volt informálva.

¹⁾ Thomasi január 24-iki jelentése.

²⁾ Kaprinai. I. 426.

³⁾ A megnevezetteknek jelenlétéről Straszniczban, tanúskodik az ott február 9-ikén kelt oklevél. Teleki X. 575.

⁴⁾ Bonfin téved, mikor azt írja, hogy Mátyást Straszniczba Podjebrád fia hozta. Egy másik, szintén február 9-ikén ott kelt oklevél kétségtelenné teszi Podjebrád jelenlétét és felsorolja a többi cseh urakat is. Teleki. X. 576.

⁵⁾ Bonfin elbeszélése. De a beszéd, melyet Vitéz János ajkaira ad, bizonyosan a történetíró műve.

Ugyanis Podjebrád azt kívánta, hogy leányának eljegyzése Mátyással, anyja, nagybátyja és a magyar főrendek által jóváhagyassék.

Ez nagy nehézségekbe ütközött. Kínos konfliktust idézett föl.

Hunyadi Jánosné és Szilágyi Mihály alig négy hét előtt a legünnepélyesebb esküvel vállalták magokra azon kötelezettséget, hogy Mátyással, a mint az ország területére lép, házastársul vétetik el Garai László leányát; ezzel nyerték meg a hatalmas nádort; ezzel háritották el a választás egyik nagy akadályát.

Az esküszentsége és a loyaltás sugallata mellett fontos érdek is kívánta ezen kötelezettség érvényesítését. Előre lehetett látni, hogy Garai László, ha magát kijátszva, ambitiosus terveinek végső maradványait is megsemmisítve látja: az alig elnémított gyűlölet megújuló ösztöne által indítva, a király ellen fog fordulni.

Hunyadi Jánosné bizonyára mindent megtett, hogy terveinek megnyerje fiát. Ez pedig hön óhajtotta elhárítani mindazt, a mi a viziontlátás örömét megzavarhatta, teljesíteni anyja kívánatait, megkímélni őt a fájdalomtól és megaláztatástól, melyet cézszatai meghiusulása volt okozandó.

Azonban hatalmasabb tekintetek elnémították a gyermeki kegyelet szavát.

Mátyás fiatal szive még szabad volt. Podjebrád Katalin, a fejletlen gyermek, nem volt képes azt meghódítani. De hogy abban helyet adjon Garai Annának, ezen gondolatot fölháborodással utasította vissza.

Trónja és országa érdekében ám követeljük tőle, hogy ellenségeit és vetélytársait királyi kegyelmével áraszsa el. De hogy bátyja egyik gyilkosa leányának szentelje legnemesebb érzéseit, hogy az élet legmagasztosabb perceinek derűjét a kivégezett testvér véres árnyékával hagyja elsötétíteni: arra nem volt rábírható.

És azt, hogy atyja ellenségének kedvéért atyja szövetségesének irányában a háládatlanság bűnét kövesse el; hogy uralkodásának pályáját a szószegés tényével nyissa meg: még anyja sem követelhetette tőle.

Mivel pedig Podjebrád barátsága és szövetsége nagyobb értékű, ellenséges indulata és boszúja még veszélyesebb lehetett mint a nádoré: a politikai érdekek is az ő részén állottak.

Szilárdul ragaszkodott elhatározásához. És ezt érvényre tudta emelni. Anyjának, nagybátyjának, a főrendeknek meg kellett hajolni akarata előtt. Az eljegyzést és szövetséget szentesítő okirat alá pecséteiket függesztették!¹⁾

Ezek után Mátyás mint igazi férfiú és valódi király léphette át országa határait.

• Szent István koronájának gyöngyei még nem ragyogtak homlokán. A jellemzilárdság gyémántfénye már körülsugározta nemes alakját!

FRAKNÓI VILMOS.

¹⁾ Az 1458 február 9-ikén Straszniczon, Mátyás és Podjebrád által kiadott, a magyar és cseh főrendek által megerősített okleveleket közli Teleki X. 573. 576. Hogy Mátyásnak erős küzdelmet kellett anyjával és nagybátyjával folytatni, ezt az általak Garaiékkal kötött egyezség szövege valószínűvé, Szilágyi Mihálynak későbbi magatartása kétségtelenné teszi.